
PWYLLGOR SAFONAU DYDD LLUN, 5 HYDREF 2015

Yn bresennol:

Aelodau Etholedig:- Y Cynghorwyr Eryl Jones-Williams a Michael Sol Owen.

Aelodau Annibynnol: Ms Jacqueline Hughes, Miss Margaret E.Jones, Mr David Wareing a'r Dr Einir Young (Cadeirydd).

Aelod Pwyllgor Cymunedol: David Clay

Hefyd yn Bresennol: Iwan Evans (Swyddog Monitro), Sion Huws (Uwch Gyfreithiwr), Dewi Morgan (Uwch Reolwr Refeniw a Risg) ac Eirian Roberts (Swyddog Cefnogi Aelodau a Chraffu).

Ymddiheuriad: Y Cynghorydd Lesley Day

1. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd datganiad o fuddiant gan unrhyw aelod oedd yn bresennol.

2. COFNODION

Llofnododd y Cadeirydd gofnodion y cyfarfod blaenorol o'r pwyllgor hwn a gynhaliwyd ar 29 Mehefin, 2015 fel rhai cywir.

3. AELODAETH Y PWYLLGOR

Nododd y Swyddog Monitro â thristwch y disgwyliad cadarnhad meddygol ynglŷn â sefyllfa Linda Byrne a'i bod yn ymddangos felly y byddai yna sedd wag ar y pwyllgor. Byddai'n gwneud datganiad ac yn trefnu i ffurfioli hynny yn yr wythnosau nesaf gan hysbysebu am aelod annibynnol newydd ar y pwyllgor maes o law.

4. CEISIADAU AM ODDEFEB

Cyflwynwyd – adroddiad y Swyddog Monitro yn gofyn i'r pwyllgor ystyried a phenderfynu ar ddau gais am oddefeb gan aelodau o Gyngor Cymuned Bethesda mewn perthynas â thrafodaethau ynglŷn â throsglwyddo canolfannau lleol o berchnogaeth Cyngor Gwynedd i berchnogaeth y Cyngor Cymuned (neu gorff cymunedol arall).

Manylwyd ar y ddau gais yn unigol, sef:-

- Cais gan y Cynghorydd Godfrey Northam, oedd yn Gadeirydd Pwyllgor Canolfan Rachub ac yn aelod o Bwyllgor Canolfan Cefnfaes, am hawl i siarad yn unig pan drafodir y mater.
- Cais gan y Cynghorydd Walter Watkin Williams, oedd yn aelod o Bwyllgor Canolfan Cefnfaes, am hawl i siarad a phleidleisio pan drafodir y mater.

Nododd y Swyddog Monitro ymhellach:-

- Nad oedd yr un o'r ddau aelod wedi'u penodi ar y cyfryw bwyllgorau gan y Cyngor Cymuned.
- Bod gan y Pwyllgor Safonau hawl i ganiatáu goddefeb os yw'r sefyllfa yn dod o fewn un (neu fwy) o'r sefyllfaoedd a restrir yn y rheoliadau perthnasol ac nad oedd rheswm i gredu nad oedd y ddau gais dan sylw yn cyrraedd y sefyllfa olaf ar y rhestr, sef *“mae'r busnes yn berthnasol i arian neu eiddo corff gwirfoddol yr wyf yn aelod o'i bwyllgor neu ei fwrdd rheoli ac nid oes gennyf unrhyw fuddiant arall”*.
- Nad oedd y ffaith bod y ceisiadau'n cyrraedd y sail yma'n golygu y caniateid goddefeb yn awtomatig ac 'roedd yn rhaid i'r pwyllgor ystyried a oedd budd cyhoeddus o ganiatáu i'r aelodau gymryd rhan, er bod y Cod Ymddygiad yn darparu na ddylent gael gwneud hynny.
- Nad oedd yn eglur yn yr achosion hyn pam bod angen i'r ddau aelod penodol yma siarad ar y mater. 'Roedd y Cyngorydd Northam yn teimlo bod rhaid iddo gymryd rhan er mwyn sicrhau bod y Cyngor Cymuned yn llawn ddeall y sefyllfa ynglŷn â'r neuadd bentref, ond diau y gallai rhywun arall esbonio hynny. 'Roedd y Cyngorydd Northam hefyd wedi nodi ar ei ffurflen bod raid i 4 allan o'r 13 aelod ar y Cyngor Cymuned ddatgan buddiant yn y mater, ond ni fyddai hynny'n effeithio ar gworwm.
- Pe caniateid y ceisiadau hyn, byddai'n rhaid i'r pwyllgor ganiatáu ceisiadau tebyg yn y dyfodol, a heb wybodaeth ynglŷn â pham mae'r angen i siarad yn cyfiawnhau goddefeb, ei bod yn anodd gwybod pa gysail sy'n cael ei greu.

Cytunodd yr aelodau â sylwadau'r Swyddog Monitro gan nodi bod yr wybodaeth yn denau ac yn annelwig ac nad oedd yn hysbys i'r pwyllgor pam yn union fod y ceisiadau hyn wedi'u cyflwyno.

Nodwyd ymhellach y gallai'r pwyllgor hwn dderbyn lluo o geisiadau tebyg gan fod nifer o gynghorau cymuned yn trafod trosglwyddo asedau ar hyn o bryd ac awgrymwyd y byddai'n fuddiol darparu nodyn cynghori ar gyfer y clercod yn amlinellu'r disgwyliadau. Atebodd y Swyddog Monitro fod cyfres o gyrsiau ar gyfer clercod ac aelodau cynghorau cymuned yn cychwyn y noson honno ac y gellid codi'r mater hwn yno.

PENDERFYNWYD gwrthod y ddau gais am oddefeb ar sail diffyg gwybodaeth.

5. FFRAMWAITH LLYWODRAETHU CYNGOR GWYNEDD

Cyflwynwyd – adroddiad yr Uwch Reolwr Refeniw a Risg yn egluro:-

- Sut y datblygwyd y Fframwaith Llywodraethu;
- Beth yw'r drefn ar gyfer adolygu'r fframwaith ac adrodd ar y canlyniadau;
- Rôl y Pwyllgor Safonau o fewn y fframwaith.

Codwyd cwestiynau gan aelodau ynglŷn â'r Ddeddf Llesiant a Gofal Iechyd a Chymdeithasol Integredig. Ymatebodd yr Uwch Reolwr i'r cwestiynau hynny, gan egluro y byddai'r gofynion newydd a gyflwynir gan y Ddeddf yn cael eu hystyried yng nghyd-destun y Fframwaith Llywodraethu, ond nad oedd yn disgwyl y byddai llawer o elfennau newydd yn cael eu hychwanegu gan fod y Fframwaith wedi ei ddylunio i gwmpasu holl weithgareddau'r Cyngor.

PENDERFYNWYD cymeradwyo'r adroddiad a chrosawu'r cynnydd yn sgôr effeithiolrwydd y Pwyllgor Safonau.

6. HONIADAU YN ERBYN AELODAU

Cyflwynwyd, er gwybodaeth – adroddiad y Swyddog Monitro ar gwynion ffurfiol yn erbyn aelodau.

Ymhellach i'r adroddiad, nododd yr Uwch Gyfreithiwr fod yr Ombwdsmon bellach wedi penderfynu peidio ymchwilio i gŵyn 2.3 Achos 201503255, ac felly nad oedd yn ymwybodol o unrhyw gŵyn agored ar hyn o bryd yn erbyn cynghorwyr Gwynedd.

PENDERFYNWYD nodi'r adroddiad.

7. ADRODDIAD BLYNYDDOL YR OMBWDSMON 2014/15

Cyflwynwyd, er gwybodaeth – adroddiad y Swyddog Monitro yn amgáu'r rhannau hynny o adroddiad blynyddol yr Ombwdsmon am y flwyddyn 2014-15 sy'n berthnasol i gwynion cod ymddygiad.

Crosawyd bwriad yr Ombwdsmon i gymryd sefyllfa gadarnach yn y dyfodol wrth gyfeirio cwynion 'lefel isaf' yn ôl i swyddogion monitro i gael eu trin yn lleol.

PENDERFYNWYD nodi'r adroddiad.

8. ARSYLLU CYFARFODYDD

Gwahoddwyd yr aelodau annibynnol i roi adborth ar lafar yn dilyn arsyllu cyfarfodydd Cyngor Gwynedd neu gynghorau tref / cymuned.

Nododd aelod nad oedd rhestr o gyfarfodydd cynghorau cymuned ar gael yn unman. Atebodd yr Uwch Gyfreithiwr fod gan y Cyngor restr o glercod y cynghorau cymuned a bod rhaid cysylltu â hwy yn unigol. Awgrymwyd hefyd y gallai'r aelodau arsyllu ar we-ddarllodiadau o gyfarfodydd Cyngor Gwynedd.

Cyflwynodd Miss Margaret Jones adborth yn dilyn arsyllu cyfarfod o Gyngor Cymuned Llanystumdwy gan nodi:-

- Bod y Cyngor Cymuned yn cyfarfod mewn gwahanol leoliadau, sydd i'w groesawu o safbwynt bod yn gynhwysol ac ystyried y gymuned gyfan.
- Bod ystod dda o'r gymuned yno, gyda'r oedran yn amrywio o 20 i 80, a merched yn bresennol.
- Bod y clerc yn effeithiol iawn, yn egluro popeth ac yn dilyn popeth i fyny.
- Bod y cyfarfod yn un trefnus a chynhwysfawr iawn.
- Bod yr agenda'n amrywiol, gyda 12 eitem, gan gynnwys un eitem eithriedig, dan ystyriaeth.
- Bod y clerc wedi sôn wrth yr aelodau am yr hyfforddiant a ddarperir ar eu cyfer gan y Swyddog Monitro.
- Bod y Cyngor Cymuned yn adrodd yn fisol i'r papur bro a bod hyn yn ffordd dda o godi ymwybyddiaeth ynglŷn â gweithgarwch y Cyngor Cymuned.

Trafodwyd rhai materion cysylltiol, sef:-

- Rôl aelod sy'n dyst i achos o dorri'r Cod Ymddygiad. Nododd y Swyddog Monitro y gallai aelod ofyn i'r clerc roi arweiniad ar y mater neu gysylltu ag ef gan fod gan y Pwyllgor Safonau ddyletswydd i hyrwyddo safonau uchel o ymddygiad yn y Cyngor hwn ac yn y cynghorau cymuned a thref. Pwysleisiwyd, fodd bynnag, mai cyfrifoldeb yr aelod ei hun yw ymrwymo i'r Cod.
- Mynediad i'r cyhoedd i gyfarfodydd y Cyngor. Atebodd y Swyddog Monitro nad oedd trefn i rwystro'r cyhoedd i mewn, ond yn ymarferol ac o safbwynt iechyd a diogelwch, na ellid cael sefyllfa lle mae adeiladau'r Cyngor yn gwbl agored.

Dechreuodd y cyfarfod am 11.00am a daeth i ben am 12.05pm.